

	СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МІКРОЕКОНОМІКА» Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський) Спеціальність: <u>071 Облік і оподаткування</u> Рік навчання: <u>2-й, семестр 3-й</u> Кількість кредитів ECTS: <u>4 кредити</u> Назва кафедри: <u>Економіки та підприємницької діяльності</u> Мова викладання: <u>українська</u>
Лектор курсу	к.е.н., доц. Хаєцька Ольга Петрівна
Контактна інформація лектора (e-mail)	haetska@vsau.vin.ua

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Мікроекономіка» є обов'язковою компонентою ОПП.

Загальний обсяг дисципліни 120 год.: лекції - 30 год.; практичні заняття - 28 год., самостійна робота - 62 год.

Формат проведення: лекції, практичні заняття, консультації. Підсумковий контроль – екзамен.

При вивченні даної дисципліни можуть використовуватися знання, отримані з таких дисциплін: «Політекономія», «Вища математика».

Основні положення навчальної дисципліни можуть застосовуватися при вивченні таких дисциплін: «Макроекономіка», «Аналіз господарської діяльності», «Менеджмент», «Маркетинг».

Призначення навчальної дисципліни

Освітня компонента «Мікроекономіка» спрямована на отримання здобувачами однієї з важливих і універсальних компетентності – довести основні теоретичні положення сучасної економіки до оволодіння здобувачами економічних спеціальностей; надати допомогу в започаткуванні у здобувачів навичок та вмінні використовувати теоретичний інструментарій в дослідженні економічної поведінки господарювання, а також можливостей її прогнозування; демонструвати можливостей мікроекономіки як інструменту для прийняття рішень у економічній та підприємницькій діяльності.

Мета вивчення навчальної дисципліни

Полягає у вивченні законів економічної поведінки та механізму прийняття рішень, здійснення виборів окремими господарюючими суб'єктами (індивід, домогосподарство, фірма, держава), їх взаємодії в ринкових умовах, у формуванні вмінн використовувати інструментарії мікроекономіки для

прийняття ефективних господарських рішень в умовах обмеженості ресурсів та наявності альтернативних можливостей їх використання.

Завдання вивчення дисципліни

Довести основні теоретичні положення сучасної економіки до оволодіння здобувачами відповідних знань; надати допомогу в започаткуванні у здобувачів навичок та вмінні використовувати теоретичний інструментарій в дослідженні економічної поведінки господарювання, а також можливостей її прогнозування; демонструвати можливостей мікроекономіки як інструменту для прийняття рішень. Теоретична та практична підготовка, самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення, використовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування економічних рішень.

ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКИХ НАБУВАЄ ЗДОБУВАЧ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ ВІДПОВІДНО ДО ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен володіти такими програмними компетентностями:

Інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері обліку, аудиту та оподаткування в процесі професійної діяльності, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки і характеризується комплексністю й невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК01. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК02. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК12. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК13. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, робити узагальнення стосовно оцінки прояву окремих явищ, які властиві сучасним процесам в економіці

СК05. Проводити аналіз господарської діяльності підприємства та фінансовий аналіз з метою прийняття управлінських рішень.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ВІДПОВІДНО ДО ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

ПР13. Усвідомлювати особливості функціонування підприємств у сучасних умовах господарювання та демонструвати розуміння їх ринкового позиціонування.

ПР14. Вміти застосовувати економіко-математичні методи в обраній професії.

ПР15. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження соціально-економічних явищ і господарських процесів на підприємстві.

Вивчення даної дисципліни формує у здобувачів освіти соціальні навички (soft skills): комунікативність (реалізується через: метод роботи в парах та групах, робота з інформаційними джерелами), робота в команді (реалізується через: метод проектів), лідерські навички (реалізується через: робота в групах, метод проектів).

Завданням є формування системи знань з теоретичної мікроекономіки, які відображають сукупні результати економічної діяльності країни та теоретичний інструментарій ринкового і державного регулювання національної економіки.

ПЛАН ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тиждень	Назви теми	Форми організації навчання та кількість годин		Самостійна робота, кількість годин
		лекційні заняття	практичні заняття	
1	Мікроекономіка як наука	2	2	4
2	Попит та пропозиція, їх взаємовідносини. Поняття еластичності	2	4	6
3	Теорія поведінки споживача	4	4	6
4	Теорія виробництва і витрат	4	4	6
5	Ринок досконалої конкуренції	4	4	6
6	Монопольний ринок	4	4	6
7	Монополістична конкуренція та олігополія	4	2	6
8	Ринки факторів виробництва. Ринок праці	2	2	8
9	Ринки капітальних і земельних ресурсів	2	1	7
10	Загальна рівновага та економіка добробуту	2	1	7
Разом		30	28	62

Самостійна робота здобувача вищої освіти

Самостійна робота здобувача є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у вільний від обов'язкових занять час.

Самостійна робота здобувача організовується шляхом видачі індивідуального переліку питань і практичних завдань з кожної теми, які не виносяться на аудиторне опрацювання та виконання індивідуального творчого завдання.

Самостійна робота здобувача є одним із способів активного, цілеспрямованого набуття нових для нього знань та умінь. Вона є основою його підготовки як фахівця, забезпечує набуття ним прийомів пізнавальної діяльності, інтерес до творчої роботи, здатність вирішувати наукові та практичні завдання.

Виконання здобувачем самостійної роботи передбачає, за необхідності, отримання консультацій або допомоги відповідного фахівця. Навчальний матеріал навчальної дисципліни, передбачений робочою програмою для засвоєння здобувачем у процесі самостійної роботи, виноситься на поточний і підсумковий

контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався під час аудиторних занять.

Індивідуальні завдання здобувач виконує самостійно під керівництвом викладача згідно з індивідуальним навчальним планом.

Під час роботи над індивідуальними завданнями, розв'язуванням задач не допустимо порушення академічної доброчесності. Презентації та виступи мають бути авторськими та оригінальними.

Види самостійної роботи

№з/п	Вид самостійної роботи	Години	Терміни виконання	Форма та метод контролю
1	Опрацювання питань, що виносяться на самостійне вивчення	24	Протягом семестру	Усне опитування, тестування
2	Підготовка до лекційних та практичних занять (робота з інформаційними джерелами, опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу, опрацювання першоджерел)	12	Протягом семестру	Усне опитування
3	Індивідуальні творчі завдання (вирішення і письмове оформлення завдань, схем, діаграм, інших робіт графічного характеру; презентації за заданою проблемною тематикою, дослідницькі проекти)	14	1 раз на 2 тижні	Усне опитування, обговорення, виступ з презентацією, розрахункові та розрахунково-графічні роботи
4	Підготовка до контрольних заходів (контрольних робіт та тестування, виконання завдань експрес-контролю під час практичних занять (самостійне опрацювання тестів відповідно до теми практичного заняття; самостійне розв'язання типових задач, ситуаційних вправ)	12	1 раз на 2 тижні	Спостереження за виконанням, виконання контрольних робіт, тестування
Разом		62		

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. McConnell, Campbell. Economics : Principles, Problems, & Policies : Campbell McConnell, Stanley Brue, Sean Flynn. 21st Ed. McGraw-Hill, 2018.

2. Базилінська, О.Я., Мінін О.В. Мікроекономіка: навч. посіб. М-во освіти і науки України. 3-е вид., перероб. і доп. К., 2019. 348 с.

3. Білецька, Л.В. Економічна теорія: Політекономія. Мікроекономіка. Макроекономіка: навч. посіб. МОН України. К.: 2015. 652 с.

4. Горобчук Т. Т. Мікроекономіка. Навчальний посібник. К.; Центр навчальної літератури, 2014. 272 с.

5. Косік А.Ф. Гронтковська Г. Е. Мікроекономіка: Навчальний посібник. К: Центр навчальної літератури, 2014. 416 с.

6. Будаговська С., Кілієвич О., Луніна І. та ін. Мікроекономіка і макроекономіка: Підручник для студентів екон. спец. закл. освіти: У 2 ч. К. Основи, 2017. 517 с.

7. Павленко І. М. Мікроекономіка. Навчальний посібник. К: Центр навчальної літератури, 2016. 288 с.

8. Ястремський, О.І., Гриценко О.Г. Основи мікроекономіки: підручник. 2-е вид., перероб. і доп., К., 2017. 582 с.

Додаткова література

1. Khaietska O., Holovnia O., Pavlyuk T., Osipova L. Branch Structure of the National Economy and Directions of its Optimization in the Post-War Period. *Economics. Ecology. Socium*. 2023. Vol. 7. № 3. P. 1–12. DOI <https://doi.org/10.31520/2616-7107/2023.7.3-1>. (Web of Science)

2. Chikov I., **Khaietska O.**, Okhota Yu., Titov D., Prygotsky V., Nitsenko V. Modeling of the synthetic indicator of competitiveness of agricultural enterprises: a methodological approach to the use of neural network tools. *Financial and credit activity: Problems of Theory and Practice* 2023. Vol. 5. № 52. P. 222-242. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcapter.5.52.2023.4149> URL: <https://fkd.net.ua/index.php/fkd/article/view/4149> (Scopus/ Web of Science).

3. Брояка А.А. Вплив соціально-економічних чинників на формування споживчого попиту. *Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2019. № 6. С. 27-38.

4. Брояка А.А. Поведінка споживача в сучасній ринковій економіці. *Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2019. №4. С. 32-40.

5. Сахно А.А., Поліщук Н.В., Ковальова Н.А. Економічна безпека підприємств в умовах впливу гіперконкуренції. *Економіка і управління*. 2019. № 4 (84). С. 28-35.

6. Хаєцька О.П. Перспективи розвитку ринку органічної продукції в Україні та світі. *Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2019. №6. С.38-48.

7. Хаєцька О.П. Стратегічні пріоритети розвитку підприємництва в Україні. Збірник наукових праць. *Економіка та управління АПК*. Біла Церква. 2018. №2. (143). С. 122-131.

8. Хаєцька О.П., Коваль О.В. Інвестиційно-інноваційна діяльність підприємств транспортно-логістичної сфери. 2024. *Економіка і суспільство*. 2024. № 59. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3464/3391> DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-111/>

9. Хаєцька О.П., Бабій І.І. Цифрові інновації в аграрному секторі: аналіз ефективності та перспективи впровадження в Україні. *Бізнес-навігатор*. 2024. Вип. 3 (76). С. 191-197. URL: http://business-navigator.ks.ua/journals/2024/76_2024/34.pdf. DOI: <https://doi.org/10.32782/business-navigator.76-32>.

10. Хаєцька О.П., Лояніч В.О. Забезпечення продовольчої безпеки України в умовах війни. *Ефективна економіка*. 2023. № 6. DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2023.6.47>

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <https://ukrstat.gov.ua/>
2. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://minfin.com.ua/>
3. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/>
4. Офіційний сайт Міністерства аграрної політики та продовольства України. URL: <https://minagro.gov.ua/>
5. Офіційний сайт Міністерства економіки України. URL: <https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>
6. Офіційний сайт Міністерства соціальної політики України. URL: <https://www.msp.gov.ua/>
7. Офіційний сайт Міністерства цифрової трансформації України. URL: <https://thedigital.gov.ua/>

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИМОГИ ДО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У кінці семестру, здобувач вищої освіти може набрати до 60% підсумкової оцінки за виконання всіх видів робіт, що виконуються протягом семестру, до 10% за показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності і до 30% підсумкової оцінки – за результатами підсумкового контролю.

Розподіл балів за видами навчальної діяльності

	Вид навчальної діяльності	Бали
Атестація 1		
1	Участь у дискусіях на лекційних заняттях	2
2	Участь у роботі на практичних заняттях	6
3	Виконання домашніх завдань	4
4	Виконання контрольних робіт, тестування	10
5	Індивідуальні та групові творчі завдання	8
	Всього за атестацію 1	30
Атестація 2		
6	Участь у дискусіях на лекційних заняттях	2
7	Участь у роботі на практичних заняттях	6
8	Виконання домашніх завдань	4
9	Виконання контрольних робіт, тестування	10
10	Індивідуальні та групові творчі завдання	8
	Всього за атестацію 2	30
	Показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності	10
	Підсумкове тестування	30
	Разом	100

Якщо здобувач упродовж семестру за підсумками контрольних заходів отримав менше 35 балів, то він не допускається до екзамену.

Під час виконання навчальних завдань, завдань контрольних заходів

недопустимо порушення академічної доброчесності. Презентації та виступи мають бути авторськими та оригінальними, інформація про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності – достовірною; у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей мають бути посилання на джерела інформації з дотриманням норм законодавства про авторське право і суміжні права.

Програма навчальної дисципліни передбачає врахування результатів неформальної та інформальної освіти при наявності підтверджуючих документів як окремі кредити вивчення навчальних дисциплін.

Переведення балів внутрішньої 100-бальної шкали в національну здійснюється у відповідності до шкали.

Відповідність шкал оцінок якості засвоєння навчального матеріалу

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для екзамену
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
66-74	D	
60-65	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни